

Легка А. О., студентка

Денисенко М. П., д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

ЯКІСТЬ ТА ДОСТУПНІСТЬ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ДІТЕЙ З СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ

На сьогодні, ми всі розуміємо, що можливість отримання якісної освіти є однією з найважливіших життєвих цінностей громадян, значущим фактором соціальної справедливості та стабільності. Через освіту втілюються найкращі сподівання батьків на успішну життєву самореалізацію, на щасливе майбутнє дітей.

Особлива роль в українському суспільстві належить сільській школі. Вона є частиною сільського соціуму, з яким постійно взаємодіє. Реалізація освітніх запитів сільських дітей та молоді у значній мірі впливає на соціальний, економічний, культурний і духовний розвиток села. Школа у більшості випадків є єдиним освітньо-культурним закладом на селі й виступає гарантом права дитини на повноцінну якісну освіту та забезпечення її соціального захисту.

Одним із важливих резервів забезпечення доступності та якості освіти є оптимізація мережі загальноосвітніх навчальних закладів, кооперація їх з метою більш ефективного використання матеріально-технічних, кадрових, фінансових та управлінських ресурсів. Проблеми модернізації мережі загальноосвітніх навчальних закладів особливо загострилися в останні десятиріччя у зв'язку з негативною демографічною ситуацією. За останні 10 років кількість учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів зменшилась більш ніж на 2 млн. 420 тис. осіб. Це спричинило закриття 1880 шкіл. Особливо болюче ці процеси торкнулися сільської місцевості. Адже майже кожна п'ята школа в Україні - малокомплектна.

Основними факторами, які впливають на формування мережі сільських загальноосвітніх навчальних закладів є: природно-географічні; соціально-економічні; історико-етнографічні; національно-побутові; демографічні; організаційно-педагогічні [1].

Проблеми розвитку навчальних закладів у сільській місцевості особливо загострилися у період переходу економіки на ринкові відносини, коли освіта на селі залишилася поза увагою аграрних та інших виробництв. Зростає кількість сіл, у яких взагалі відсутні об'єкти господарської діяльності. Важкі умови праці та низький рівень заробітної плати не дають змоги повноцінно забезпечувати життєві потреби сільського населення, повною мірою реалізувати права сільських дітей на їх повноцінний розвиток та соціалізацію [2].

Враховуючи економічну та політичну ситуацію, що склалася сьогодні в Україні; аналізуючи сучасні реалії у галузі вітчизняної освіти; досліджуючи досвід аналогічних сфер діяльності закордоном, можна запропонувати наступні шляхи подолання непростой ситуації у сільській освіті:

По – перше, необхідно створювати при районних відділах освіти Інформаційні центри допомоги сільському вчителю. Їх виникнення зумовлено обмеженістю ресурсної бази сільського навчального закладу та необхідністю підвищення якості освітніх послуг. Очевидно, що для забезпечення результативності освітнього процесу кожен вчитель має оперативно отримувати інформацію про нові нормативно-розпорядчі документи, відомості про сучасні навчально-виховні методики, пріоритетні напрями у наукових дослідженнях з педагогіки, психології, соціології, мати повну і достовірну інформацію про перспективний педагогічний досвід.

По – друге, в малих населених пунктах бажано впроваджувати принципово новий тип навчального закладу - „школу-родину” для навчання дітей за місцем їх проживання, де один вчитель викладатиме всі предмети, отримуючи подвійну заробітну плату.

По – третє, вищим навчальним закладам педагогічного спрямування поліпшити якість підготовки майбутнього сільського вчителя, що повинно

передбачати навчання за суміжними спеціальностями, володіння комп'ютерними технологіями навчання, іноземними мовами та засвоєння сучасних інтерактивних методик роботи у школі з малою наповнюваністю учнів.

Впровадження вищезазначених заходів допоможе значно підвищити рівень якості освіти, що надається сільськими школами; полегшить та пришвидшить адаптацію сільської молоді під час навчання у вищих навчальних та професійно – технічних закладах; поліпшить умови праці та добробут сільських вчителів [3].

Список використаної літератури:

1. Дейкун Д.І., Скрипченко В.І. Методика перспективного планування шкільної мережі в сільських адміністративних районах / Дейкун Д.І., Скрипченко В.І. Модернізація мережі сільських ЗНЗ в Україні: науково-методичний посібник, ч. 2. За заг. ред.. В.В. Мелешко/.- К.: Поліграфкнига, 2010.- С 15-23.
2. Освіта в сільській місцевості: кризові тенденції та шляхи їх подолання/ [Електронний ресурс]:
http://gska2.rada.gov.ua/zakon/sk16/11session/par_sl/s11403112.htm
3. Проблеми та перспективи розвитку сільської освіти/ [Електронний ресурс]:
http://www.rusnauka.com/2_ANR_2010/Economics/12_57162.doc.htm